

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лідерство, командо утворення

Освітня програма 011 Освітні, педагогічні науки

Рівень освіти Другий (магістерський)

Спеціальність Освітні, педагогічні науки

Галузь 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Лідерство, командоутворення
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	Галузь 01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	магістр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська з запрошенням відомих лідерів,
Посилання на сайт дистанційного навчання	Синхронна комунікація відбувається згідно розкладу занять - стаціонарно або дистанційно – на платформах Zoom, вхід у яку є доступний у е-розкладі.

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

сприяння виявленню та набуттю лідерських якостей здобувачів освіти, формування компетентнісного підходу, здатності працювати у команді; оволодіння практичними інструментами прийняття індивідуальних та групових рішень, організації ефективної команди та розподілу ролей, управління командою як системою формування знань і умінь з основ інформаційної грамотності і медіаосвіти й медіапедагогіки та аудіовізуальної грамотності щодо вирішення сучасних медіапедагогічних проблем, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистістному ставленні людини.

Завдання:

- вироблення компетентностей розпізнавання лідерських якостей
- здатність аналізувати і критично сприймати команди і лідерів;
- визначення сутності лідерства;
- розкриття дидактичних, психолого-педагогічних і методичних аспектів застосування лідера;
- вивчення впливу різних медіазасобів на навчання і виховання молоді, можливих наслідків їх негативного впливу.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові компетентності)

СК 3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН 5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною

діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН 10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

3. Структура курсу			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Освітні, педагогічні науки	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	Практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. ЛІДЕРСТВО ТА ЛІДЕРИ В СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ. Поняття, основні категорії. Сутність лідерства та управління, головні відмінності. Портрет сучасного лідера. Роль лідера в глобальному світі та на мікрорівні. Сучасне бізнес-середовище, внутрішня та зовнішнє середовище організації. Задачі лідера. Лідерство та прийняття рішень. Теорія Х та теорія Y. Щоденне лідерство. Історія лідерства. Організаційне лідерство. Приклади успішних компаній	2	2	6
Тема 2. ТИПОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА. Експертне, емоційне та ситуаційне лідерство. Віртуальне лідерство. Трансформаційні та транзакційні лідери. Класифікація лідерів. Обов'язки менеджера та керівника, відмінність керівника від лідера. Психотип лідера. Типи особистостей та лідерство. Політичне лідерство. Формування лідерських якостей майбутнього викладача закладу вищої освіти засобами командної діяльності. Редизайн лідерства. Типи лідерства за Максом Вебером	2	2	6
Тема 3. ЛІДЕРСТВО ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ. Умови прийняття рішень: визначеність, невизначеність, ризик та конфлікт. Прийняття рішень в умовах ризику. Дерево рішень. Евристичні методи прийняття рішень. Ефект якоря, боротьба з якорями. Рамкування. Творче прийняття рішень, креативність і лідерство. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. Прийняття рішень в умовах конфлікту. Вирішальні правила. Метод аналізу ієрархій.	2	2	6
Тема 4. ПРИЙНЯТТЯ ГРУПОВИХ РІШЕНЬ. Особливості групового прийняття рішень. Втрати процесу. Проблема складу групи. Проблема участі. Проблема впливу. Властивості групи. Негативні ефекти в групі. Методики розроблення групового рішення. Метод Дельфі. Метод аналогій. Морфологічний метод. Метод «635». Метод модерацій. «Мозковий штурм» та його модифікації. Психологічні аспекти групових рішень. Ефекти групового прийняття рішень.	2	2	6

Тема 5. ПОНЯТТЯ КОМАНДИ, ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ ЕФЕКТИВНИХ КОМАНД. Підходи до визначення команди. Основи відмінності між командою та групою. Ключові характерні ознаки команди. Принципи організації командної форми робіт. Цілі та ролі в команді. Психологічні явища в команді. Різновиди команд. Фактори ефективної роботи команди. Критерії ефективної команди. Підходи до формування команди. Формування команди зі своїх та зовнішніх співробітників. Фактори ефективного досягнення цілей при формуванні команди. Приклади ефективних команд в бізнесі. Підбір та оцінка команди	2	2	6
ТЕМА 6. РОЗПОДІЛ РОЛЕЙ В КОМАНДІ Дві основні ролі в команді. Принципи розподілу ролей в команді. Ролі в команді за Річардом Дафтом. Фактори, що визначають ролі в команді. Психологічні типи. Теорія командних ролей Реймонда Белбіна. Зміна ролей. Типи команд.		2	8
ТЕМА 7. ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ КОМАНДИ Психологічна сумісність в команді. Основні етапи функціонування команди. Стадії розвитку команди.	2	2	8
Тема 8. МОТИВАЦІЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ КОМАНДОЮ Закон ефекту. Теорія очікування. Форми керівництва командою. Методи зміцнення команди. Фактор довіри у команді. Управління конфліктами. Класифікація конфліктів. Варіанти поведінки у конфлікті. Переговори як інструмент вирішення конфлікту. Моніторинг ефективності команди. Стили управління персоналом. Технології управління людськими ресурсами.		2	8

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Максимальна кількість балів
Семінари дискусії	10
Підготовка портфоліо, самопрезентації	10
Участь в обговоренні-дискусії (групові та парні)	10
КСР, виконання ситуативних вправ, кейсів, фасилітація	10
Тренінги в активному режимі, командна робота	10
ЗАЛК (створення спільного проекту)	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<p>1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430 С.</p> <p>2. Бондарчук О.І., Нежинська О.О. Лідерство у діяльності керівника освітньої організації. К., 2017, 36 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/709755/1/%D0%A1%D0%BF%D0%B5%D1%86%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B2%20%D0%95%D0%91.pdf</p> <p>3. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій для студ. спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» денної форми навчання. Суми, 2020, 175 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/</p> <p>4. Нестуля О. Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава, ПУЕТ, 2018. 241 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2161_63367800.pdf</p> <p>5. Онлайн-курс "Foundations of Everyday Leadership". URL: http://www.coursera.org/learn/everyday-leadership-foundation</p> <p>6. Онлайн-курс «ДНК лідерів». URL: http://leader.ed-era.com/</p>	

7. Онлайн-курс "Leading High-Performing Teams". URL: <http://courses.edx.org/courses/course-v1:UQx+BUSLEAD3x+2T2019/course/>

8. Стинська В, Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. *Освітні обрії*. 2021. 1(52). С. 115-118.

1. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С.100-104.

9. Таранюк К. В., Кобушко Я.В. Онлайн-курс "Foundations of Everyday Leadership". URL: <http://www.coursera.org/learn/everyday-leadership-foundation>

10. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник. Харків, 2017, 100 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/31806/1/Romanovskyi_Teoriia_i_praktyka_formuvannia%20lidera_2017.pdf

Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник. Харків, 2017, 100 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/31806/1/Romanovskyi_Teoriia_i_praktyka_formuvannia%20lidera_2017.pdf

11. Чепіль М. Прокопів Л. Формування лідерських якостей майбутнього викладача закладу вищої освіти засобами командної діяльності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 36, том 3, С. 356 -361 http://www.apfn-journal.in.ua/archive/36_2021/part_3/45.pdf

12. Штогрин О., Прокопів Л. Основні підходи до розуміння лідерських якостей майбутнього викладача ЗВО. Бюлетень кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика. 2020. № 32. С. 65–70. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites>

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, вул. Бандери, 1 каб.510. (0342) 57-00-11 , https://kpibs.pnu.edu.ua kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Прокопів Любов Миколаївна Запрошені викладачі, організація командних вебінарів.
Контактна інформація викладача	liubov.prokopiv@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ "Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника" (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ "Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника" (введено в дію наказом

	ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Діяти відповідно до Положення мпро організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач

Любов Прокопів